

**Ю. М. Мостовой, Т. В. Константинович, Н. С. Слєпченко, Г. В. Побережець,
О. В. Катілов, А. А. Сидоров**
**ПОДІЛЬСЬКА РЕСПІРАТОРНА ШКОЛА 2016 – ОСВІТНІЙ ПРОЕКТ
ДЛЯ ЛІКАРІВ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ**

Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

В Україні впродовж останніх 5 років відбувається реформування медичної галузі і одним із пріоритетних напрямів при цьому є формування інституту сімейної медицини. При цьому весь важіль діагностики та лікування низки захворювань, таких, наприклад, як бронхіальна астма (БА), хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ), якими раніше опікувалися пульмонологи, алергологи, лягає на плечі сімейних лікарів.

В ситуації, що склалася необхідно якнайшвидше проводити роботу по вдосконаленню знань сімейних лікарів з питань курації хворих, якими раніше займалися лікарі-спеціалісти. До того ж серед практикуючих сімейних лікарів багато бувших вузьких спеціалістів, лікарів терапевтів, що раніше не займалися педіатрією і навпаки педіатрів, які тривалий час не займалися захворюваннями у дорослих осіб. Все це спонукало нас створити освітній проект, метою якого стало підвищити та вдосконалити рівень знань з діагностики та лікування поширених захворювань органів дихання серед сімейних лікарів.

Алгоритм реалізації мети був наступним:

Аргументація мети проекту керівництву Департаменту охорони здоров'я Вінницької обласної державної адміністрації.

Створення Наказу Департаментом охорони здоров'я Вінницької ОДА про проведення Подільської респіраторної школи в районах області.

Узгодження графіку виїздів з головними лікарями районних лікарень та центрів первинної допомоги. Визначення географічних центрів та сателітних учасників заходу.

Географічним центром визначався районний центр, навколо якого розташовані інші районні центри, відстань між якими була не більше 50 км. На засіданні школи були присутні лікарі 3–5 районів, що забезпечувало в середньому від 70 до 80 її учасників. Лекторську групу склали співробітники кафедри внутрішньої медицини ВНМУ імені М. І. Пирогова проф. Мостовой Ю. М., проф. Константинович Т. В., доц. Слєпченко Н. С., а також головний позаштатний пульмонолог департаменту ОЗ Побережець Г. В., головний позаштатний дитячий пульмонолог департаменту ОЗ Катілов О. В.

Перед початком роботи школи, членами лекторської групи була проаналізована медична документація (амбулаторні картки, історії хвороби, направлення в обласну лікарню) і встановлені ключові проблемні питання, на яких слід було б зосередити увагу під час читання лекцій, а саме: 1. Нераціональна антибіотикотерапія в амбулаторних умовах. Часте використання генеричних ліків сумнівної якості. 2. Поліпрагмазія. Використання великої кількості протикашльових, відхаркувальних, десенсibiliзуючих препаратів, не маючих доказової бази. 3. Надаючи допомоги при обструктивному синдромі критично низький рівень використання сучасних бронхолітиків, небулайзерної терапії. Відсутність небулайзерів. Використання в/м системних стероїдів, в/в еуфіліну, папаверину, дімедролу. 4. Необґрунтована госпіталізація в терапевтичні стаціонари пацієнтів з гострим бронхітом, негоспітальною пневмонією I та II клінічних груп. 5. Відсутність в місцевих аптеках препаратів базисної терапії, їх поява лише «під замовлення», що дуже часто призводить до

призупинення лікування. 6. Невиправдані матеріальні витрати на ліки, що не мають доведеної ефективності.

В подальшому була розроблена тематика лекцій: 1. Основні епідеміологічні показники з негоспітальної пневмонії, бронхіальної астми, ХОЗЛ у Вінницькій області. Особливості в регіонах. 2. Діагностика та лікування гострого бронхіту та пневмонії у дітей. 3. Діагностика та лікування гострого бронхіту та негоспітальної пневмонії у дорослих. 4. Діагностика та лікування бронхіальної астми у дорослих. 5. Діагностика та лікування бронхіальної астми у дітей. 6. Діагностика та лікування ХОЗЛ.

Слід зауважити, що кожна школа починалась з аналізу епідеміологічної ситуації по НП, БА, ХОЗЛ у дітей та дорослих, що склалась в тих районах, лікарі яких були присутні на заняттях. Також розглядалися конкретні клінічні приклади саме з цих районів. Це значно підвищувало концентрацію уваги слухачів, призводило до обговорення ти дискусій.

Всі лекції були побудовані на основі діючих Державних Наказів та Настанов. Навчання тривало впродовж 2 місяців (14.09.2016–16.11.2016). за цей час було прочитано 60 лекцій, проведено 20 клінічних розглядів, проконсультовано 26 проблемних хворих. Слухачами школи стали 820 лікарів Вінницької області. Після завершення лекційної програми, кожен раз проводилося анкетування самооцінки знань лікарів (табл.).

Таблиця

Результати самооцінки знань після проведення лекційної програми (анкетування 670 лікарів)

Питання анкети	Абсолютне число	%
Всі положення лекцій мені знайомі, нової інформації я не отримав	–	–
Більшість положень лекцій знайомі, мої знання зросли на 10 %	8	1
Після лекцій мої знання зросли на 30 %	402	60
Після лекцій мої знання зросли на 50 %	180	27
Після лекцій мої знання зросли на 75 %	80	12
Після лекцій мої знання зросли на 100 %	–	–

Як видно з отриманих даних більшість лікарів суттєво покращила свої знання з питань діагностики та лікування розповсюджених захворювань органів дихання у дорослих та дітей. Це одним із показників, що відображають покращення знань лікарів, може стати оцінка призначення тих чи інших ліків до та після навчання. Під час читання лекцій особлива увага приділялась питанням надання невідкладної допомоги при бронхообструктивному синдромі у дітей та дорослих. Використання при цьому сучасних ліків та технологій, відхід від застарілих технологій, а саме використання еуфіліну, дімедролу, папаверину. Як показав аналіз після проведення «школи» динаміка використання беродуалу, як препарату невідкладної допомоги, і методу небулайзерної терапії суттєво зросли.

Тобто пацієнти в районах області стали отримувати допомогу відповідно до рекомендацій Державних узгоджувальних документів.

Таким чином, проект «Подільська респіраторна школа» продемонстрував себе як потужний освітній захід, який суттєво покращив рівень знань сімейних лікарів, що призвело до підвищення використання сучасних ліків та лікувальних технологій.